

Draba × *sturii* Strobel v Belianskych Tatrách

Draba × *sturii* Strobel in the Belianske Tatry Mts

ANTON PETRIK

Botanická záhrada UK, Botanická 3, 841 04 Bratislava

Draba × *sturii* Strobel (*D. fladnizensis* × *D. tomentosa*) was found in the Belianske Tatry Mts. The hybrid of high mountain *Draba* species is reported from Slovakia for the first time.

So zreteľom na výskyt krížencov vysokohorských zástupcov rodu *Draba* v Alpách medzi rodičovskými druhmi, ktoré sa na niektorých miestach vyskytujú spoločne aj na našom území, dal sa očakávať výskyt krížencov aj u nás. V rámci sekcie *Draba* udáva z alpskej oblasti Thellung (1919) šesť a Markgraff (1960) deväť krížencov, medzi nimi aj kríženca *Draba* × *sturii* Strobel. Z Álp sú doteraz známe tri lokality tohoto hybridného taxónu.

Kríženca *Draba* × *sturii* sme zaznamenali aj na území Slovenska v Belianskych Tatrách. Vyskytuje sa tu na niekoľkých lokalitách od Ždiarskej vidly po Košiar v nadmorskej výške 1840 až 2100 m n. m., spravidla na miestach alebo neďaleko miest, kde sa spoločne vyskytujú oba rodičovské druhy. Všetky doteraz známe lokality patria do základného poľa 6787 siete stredoeurópskeho mapovania, kvadrantu c. S výnimkou jednej lokality na hrebeni Ždiarskej vidly, všetky ležia na J až Z orientovaných úbočiach Belianskych Tatier, nad Zadnými resp. Prednými Med'odolmi. Geologický podklad tvoria kremence, vápnité bridlice až ílovité vápence a radiolarity (Sekyra 1954, Svoboda 1983).

Draba × *sturii* rastie v Belianskych Tatrách v štrbinách prevažne prikrých skalných stien, ako súčasť porastov skalných štrbín (v jednom prípade sa našla aj v trávnom poraste pod skalnou stenou). Porasty na kremencoch patria do okruhu spoločenstiev zväzu *Androsacion vandellii*.

Na dokreslenie floristických pomerov uvádzam fytoecologický zápis: Ždiarska vidla, JZ úbočie, SZ orientované skalné steny najvyššej rendy, 1950 m, plocha 3 m², sklon 80°, celková pokryvnosť - 30%. E₁- 25%, E₀ - 5% (neanalyzovaná), podklad kremenec. 5.8.1997.

E₁: *Minuartia sedoides* 2, *Primula minima* 2m, *Poa laxa* 1, *Festuca supina* 1, *F. versicolor* 1, *Oreochloa disticha* 1, *Juncus trifidus* 1, *Rhodiola rosea* 1, *Saxifraga bryoides* 1, *S. paniculata* 1, *Artemisia eriantha* 1, *Carex fuliginosa* 1, *Lloydia serotina* 1, *Cerastium eriophorum* 1, *Draba aizoides* 1, *D. fladnizensis* 1, *D. tomentosa* +, *D. ×sturii* Strobel +, *Androsace lactea* +,

Silene acaulis +, *Ranunculus alpestris* +, *R. breyninus* +, *Agrostis alpina* +, *Campanula cochlearifolia* +, *C. tatrae* +.

Opis *Draba sturii* (podľa rastlín, ktoré sa vyskytujú v Belianskych Tatrách)

Trváca, husto trsnatá až vankúšovitá rastlina s rozkonáreným, pri starých jedincoch na báze drevnatejúcim podzemkom. Prízemné ružice listov husté. Listy (3-)5-8(-13) × (0,9-)1,1-2,8(-3,5) mm veľké, celistvookrajové, obrátene kopijovité, zriedkavejšie úzko obrátene kopijovité a úzko obrátene vajcovité, na báze postupne zúžené, na vrchole tupo končisté až končisté, na okraji brvité, v hornej časti s primiešanými vidlicovitými a len vtrúsenými hviezdovitými chlpmi s troma, vzáčne štyrmi ramenami, čepeľ na lícnej strane lysavejúca až riedko chlpatá (chlpy prevažne jednoduché, ojedinele aj vidlicovité), rub listu riedko chlpatý (na mladých listoch až husto chlpatý), chlpy vidlicovité, menej početné chlpy jednoduché a hviezdovité s troma, vzáčne štyrmi ramenami. Byľové listy 1-2, výnimočne 3, sediace, celistvookrajové, vajcovito kopijovité, 4,5-6 × 2-3 mm veľké, na okraji v dolnej časti listu len s niekoľkými brvami, v hornej časti na okraji a na rube len veľmi riedko chlpaté, na líci takmer lysé. Kvetonosná byľ 3-6 cm vysoká, holá, alebo zriedkavo s ojedinelými jednoduchými a vidlicovitými chlpmi. Lupienky biele. Strapec po odkvitnutí len málo predĺžený, najčastejší počet šesťuliek 5-9 (1-13). Stopky plodov 2-3 mm dlhé, holé, priamo odstavajúce. Šešulky elipsoidné až podlhovasté 1,7-3,5 × 0,8-1,3 mm veľké, holé, výnimočne na švoch s ojedinelými jednoduchými chlpmi. Semená nevyvinuté.

Kríženca *Draba* × *sturii* možno ľahko odlišiť od ostatných taxónov tohto rodu podľa malých, len slabo vyvinutých holých šesťuliek. V nekvitnúcom stave najviac pripomína druh *D. tomentosa*, od ktorého sa odlišuje menšou hustotou, ale aj kvalitou odenia - prevládajú jednoduché a vidlicovité chlpy nad hviezdovitými chlpmi. Od druhu *D. fladnizensis* sa líši chlpatou čepeľou listov.

Zoznam lokalít *Draba* × *sturii* v Belianskych Tatrách

1. Ždiarska vidla, JZ úbočie, SV orientované skalné steny najvyššej rendy nad Predným žľabom, 1870 m, 31.7.1996.
2. Ždiarska vidla, JZ úbočie, medzi najvyššou rendou a Zadným žľabom, 1860 m, 6.8.1998.
3. Ždiarska vidla, JZ, úbočie, SZ orientované skalné steny najvyššej rendy, 1950 m, 5.8.1997.
4. Ždiarska vidla, JZ úbočie, rendy medzi Predným žľabom a Širokým sedlom, 1840 m, 5.8.1995.
5. Ždiarska vidla, SZ orientované vrcholové skalné steny, 2100 m, 5.8.1997.
6. Hlúpy, hrebeň do Vyšného Kopského sedla, 1970 m, 11.8.1987, (lokalita objavená spolu s Dr. Z. Dúbravcovou).
7. Hlúpy, JZ úbočie, svah medzi vrcholovými skalnými stenami a rendami, 1980 m, 6.8.1993.
8. Hlúpy, hrebeň do Širokého sedla, 1985 m, 6.8.1993.
9. Košiar, Z úbočie, 1910 m, 5.8.1999.

Dokladový materiál z piatich lokalít sa nachádza v herbári autora. Názvoslovie taxónov vyšších rastlín je zjednotené podľa práce Marholda (1998).

PodĎakovanie

Za revíziu herbárového materiálu ďakujem RNDr. M. Peniaštekovej, CSc.

Literatúra

- Marhold K. et al., 1998: Paprad'orasty a semenné rastliny. - In: Marhold K. & Hindák F. (eds): Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska. Veda, Bratislava, pp. 333-687.
- Markgraff F., 1960: *Draba* L. - In: Hegi G. (ed.): Illustrierte Flora von Mittel-Europa. Ed. 2. 4/1. München, pp. 295-320.
- Sekyra J., 1954: Velehorský kras Bělských Tater. ČSAV, Praha.
- Svoboda J. (ed.), 1983: Encyklopedický slovník geologických věd. Academia, Praha.
- Thellung A., 1919: *Draba* L. - In: Hegi G. (ed.): Illustrierte Flora von Mittel-Europa. Ed. 1. 4/1. München, pp. 372-392.